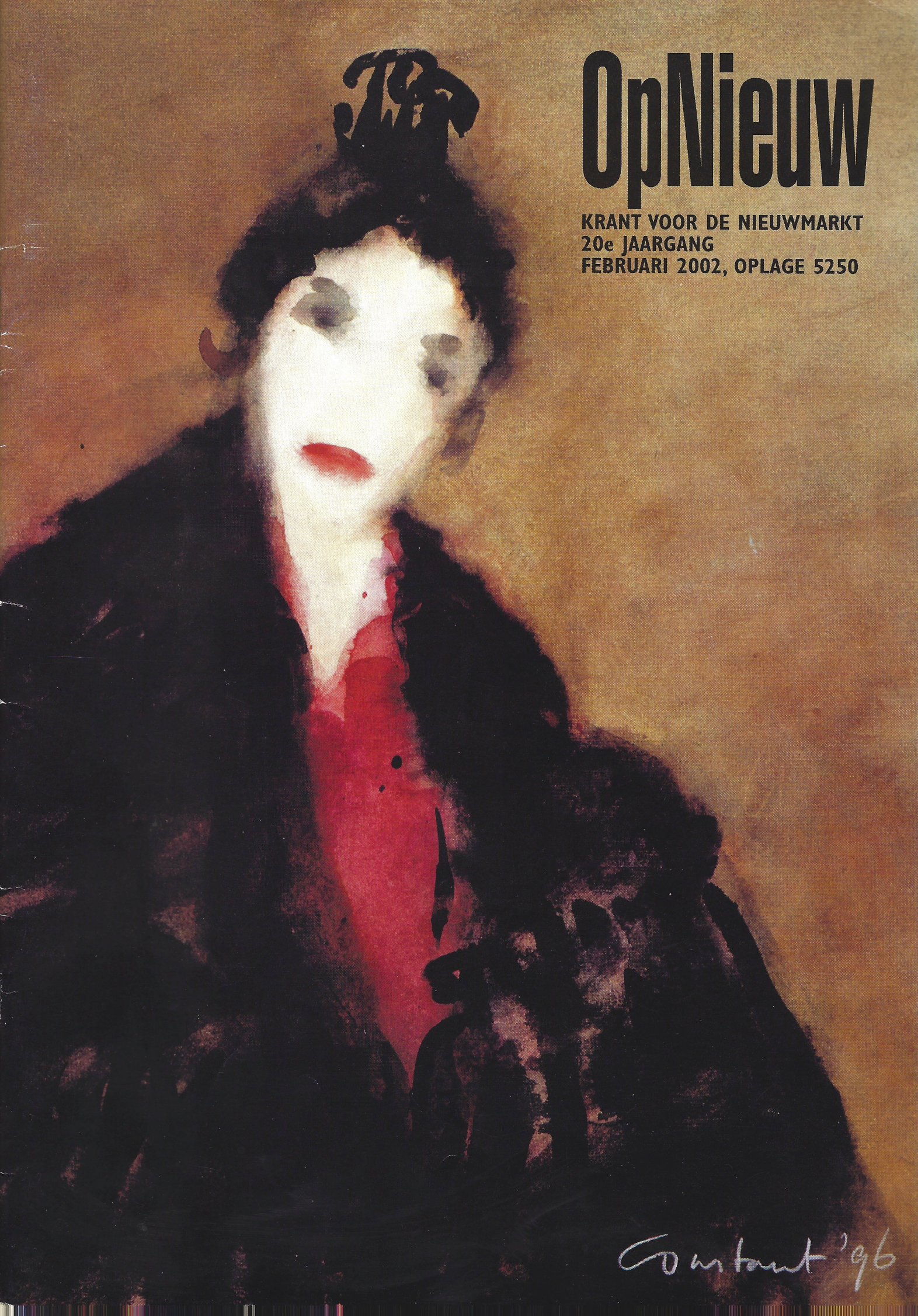

OpNieuw

KRANT VOOR DE NIEUWMARKT
20e JAARGANG
FEBRUARI 2002, OPLAGE 5250

Constant '96

Constant Nieuwenhuis

Bij de voorplaat

Martijn van der Molen

Constant Nieuwenhuis is de man van Cobra, die al 33 jaar geleden de laatste hand legde aan New Babylon, een groot project waaraan indertijd twintig jaar lang werd gewerkt. Constant is geboren en opgegroeid in Amsterdam. Sedert 1965 schildert hij in zijn atelier op Wittenburg.

Zijn omvangrijk en indrukwekkend oeuvre is in vele boeken te zien en in musea te bezichtigen. De redactie van OpNieuw is blij vereerd dat Constant en zijn vrouw Trudy hun bijdrage leverden aan dit nummer.

Omdat OpNieuw een buurtblad is en geen artmagazine, wordt de eerste zo vaak gehoorde vraag deze keer aan Constant gesteld:

Hoelang woont U al in de Buurt?

24 jaar woon ik nu alweer in de Nieuwmarkt, ik ben altijd tamelijk honkvast geweest, heb vroeger heel lang tegenover Artis gewoond. Zelfs in de jaren dat ik in het buitenland woonde heb ik dat huis in de Plantage altijd aangehouden. Ik kwam vaak in Artis; dat was prettig, elke dag die wandelingen daar, dat heb ik nu niet meer.

Heeft de buurt waarin u al 24 jaar woont, invloed op uw werk?

Nee, die heeft niet zoveel invloed, maar ik vind het een fijne buurt. Het is overal dichtbij en het is een historische buurt. Ik woon vlakbij Rembrandt, zijn huis staat hier ook. Vroeger waren er veel meer winkels, die verdwijnen en dat vind ik moeilijk. Behalve de winkels verdwijnen er ook veel eethuisjes en dat is jammer. Vroeger was ik vaste klant bij Lotus – dat was een rustig restaurant waar ik tientallen jaren minstens een keer per week at. Van de ene op de andere dag verdween dat restaurant.

Er zijn foto's waarop u gitaar speelt. Maakt u nog muziek?

Ja, hoofdzakelijk cimbaal, dat speel ik nu zeker al een jaar of 40. Wanneer je op je veertigste begint dan is dat natuurlijk erg laat voor een instrument, maar ik kende de muziek, door de viool en de gitaar. Cimbaal trok me al m'n hele leven. Op een goed ogenblik kon ik min of meer door een toeval de hand leggen op een cimbaal, maar het was nodig dat deze ingrijpend werd gerepareerd. De pianobouwer die dat

Constant speelt cimbaal. Foto: Gottfried Junker

voor mij wilde doen heeft me indertijd het adres gegeven van een Hongaars cimbalist die in Amsterdam woonde. Bij deze Jenö Horvath (hij leeft nu niet meer) heb ik les gehad. Na 5 jaar zei hij: 'Nu kan je het.' Cimbaal studeer ik nog iedere dag (zie foto). Ik begin de dag na het ontbijt altijd met muziekstudie, speel dan accoorden en toonladders zodat het er goed in blijft zitten, vaste prik.

Had u vroeger ook gitaarles?

Nee, ik heb het mezelf geleerd. Vioolles had ik wel, maar dat speel ik nu allang niet meer. Ik heb wel altijd snaarinstrumenten gehad.

Een cimbaal is een snaarinstrument? U speelt nu cimbaal en gitaar?

Gitaar gaat nog wel ja. Nee geen solo's meer, niet meer zoals vroeger, maar soms speel ik gitaar met andere gitaristen en violisten als die langskomen. Mijn hele leven heb ik gitaar gespeeld, ben daar op mijn veertiende mee begonnen.

Hoe ervaart u uw woonomgeving?

Het is ongelooflijk deze buurt.. Het is toch het hartje van de stad, maar 's avonds als ik de hond uitlaat is het doodstil op straat, het lijkt wel een dorp. Een enkele wandelaar komt nog eens langs, je zou denken; midden in de stad moet het wel een drukte zijn maar het is altijd muisstil, dat verbaast me altijd. Gaat men echter de hoek om, dan loopt men meteen de drukte in maar zover kom ik niet als ik met de hond loop. Vlakbij is het Centraal Station, dus je bent ook zo op de trein. Behalve op de dagen dat er geen treinen rijden natuurlijk. In korte tijd heb ik twee keer meegemaakt dat ik na het wachten in een lange rij, een 1e klas retourtje kocht. Boven gekomen werd er omgeroepen: vandaag rijdt er geen enkele trein, maar dan mogen ze me toch geen kaartje verkopen?? Onbegrijpelijk....

Doet u wel eens boodschappen?

Ja. Maar bij Albert Heijn kom ik nooit omdat daar geen honden in mogen en mijn hond heb ik altijd bij me. Bij Albert Heijn zet ik geen voet. Toen Waldo, mijn vorige hond, gestorven was, heb ik eerst een half jaar gewacht en toen wilde ik een nieuwe hond. Ik ben naar het asiel gegaan en daar hadden ze alleen maar grote honden. Ik zei: 'Die zijn allemaal te groot, ik zit op een bovenhuis en bovendien ben ik te oud om van die lange wandelingen te maken, ik wil een kleine hond.' Ze hadden gelukkig toch nog een kleine hond, dat is Tikus. Een week nadat ik hem uit het asiel had gehaald moest ik in Parijs zijn. Ik reed met een vriend van mij en met mijn hond Tikus over de Place de la Concorde, onderweg naar de kunstbeurs in het Grand Palais. Mijn vriend Jean-Clarence zei toen: 'Dat noem ik nog eens een bliksem-carrière... de vorige week was je hond nog een zwerver in Amsterdam en nu is hij sight-seeing Paris by night!' Bij de kunstbeurs 'la Foire internationale Fiac' in Parijs mogen ook geen honden mee naar binnen maar Tikus bleef gewoon rustig naast me lopen en niemand zei wat. Dat kan ook best. Mijn honden zijn goed opgevoed.

Honden zijn gewoon altijd de zondebok-

Constant met Tikus. Foto: Martijn van der Molen

ken, ze krijgen van alles de schuld. Bij het proefschrift van mijn dochter had zij een elfde these nodig en het was toen net in de tijd dat de kranten volstonden over de hondendrollen die de stad vervuilden. Ik heb toen de 11e these geschreven (dat mag altijd zo'n beetje een grapje zijn):

Het meeste vuil op straat gevonden,
Komt van toeristen, niet van honden.

De toeristen brengen geld in het laatje, dus laat die maar hun kliekjes patat met mayonaise en hun lege bierblikjes gewoon op een bank of op de straat of op je stoep achterlaten. Hiertegen heb ik nog nooit een ingezonden stuk gelezen. Als je in New York zoiets doet dan krijg je een boete van 100 dollar. Ik heb ook in New York gelopen met een hond. Een goeie vriend van mij die wist hoe erg ik in New York mijn eigen hond miste heeft me, toen ik daar in een hotel zat, een hondje gebracht dat ik mocht lenen. Ik heb nog foto's dat ik oversteek in New York met een Jack-Russel op m'n nek. Ik durfde hem niet aan de lijn te houden. Stel je voor, het is daar zo druk, je moet in New York heel voorzichtig zijn met oversteken.

Reist u nog veel?

Van echt reizen ben ik nooit een groot

liefhebber geweest maar ik moet wel eens in Parijs en in New York zijn.

Heeft u daar tentoonstellingen?

Tentoonstellingen en ook uitgaven van boeken.

Gaat u iedere dag naar uw atelier?

Ja iedere dag. Het liefst ga ik op de fiets want dat is sneller, maar als het regent of er is een koude wind dan ga ik met de bus. Niet zozeer voor mezelf; ik heb een warme jas, maar voor de hond, die gaat altijd mee voor in het mandje aan het stuur.

Werkt u aan meerdere doeken tegelijk?

Ik werk tussendoor soms een paar dagen aan iets anders want olieverf heeft droogtijd nodig, je kunt niet nat op nat blijven schilderen dus heb ik altijd wel meerdere dingen staan maar ik heb een hoofdwerk waar ik rustig soms een jaar of langer aan bezig ben.

Hoe begint u aan een nieuw schilderij?

Je hebt schilders die van een tekening uitgaan maar ik ga in het begin van abstracte kleurvlekken uit en weet dan nog niet wat het worden gaat, ik doe dat heel dun en voorzichtig. Ik schilder tientallen lagen, koude en warme kleuren afwisselend over

elkaar. Daaruit ontstaat een warme en hele rijke materie. Dat abstracte, wat het aanvankelijk heeft, wordt uit zichzelf toch weer een beeld. Ik zie het plotseling uit de abstractie opdoemen. Op dat beeld richt ik me, het gaat steeds sterker werken. In het begin op het maagdelijk doek – la toile vierge – weet ik nog niet wat het worden gaat. Ik maak niet eerst een tekening. Mijn vriend Jean-Clarence Lambert zegt in een interview over mij: 'Je laat je leiden door het toeval.' Maar ik zeg: 'Nee, niet door het toeval maar door het onderbewustzijn.' Wat er door je hoofd speelt komt er toch uit maar je moet heel geconcentreerd zijn in het begin. Op dit moment heb ik alweer enige weken een wit doek opgespannen in mijn atelier staan. Vandaag of morgen moet ik eraan beginnen maar ik leg nog steeds de laatste hand aan het vorige doek.

Als je net een groot doek af hebt, waar je een jaar, soms langer aan gewerkt hebt, dan kun je niet de volgende dag aan een nieuw groot doek beginnen. Ik aquarelleer nog een tijdje tussendoor. Een componist loopt ook eerst een poosje te neuriën en te tobben en dan komt er misschien een thema. Hij heeft het niet kant en klaar en weet ook niet hoe de symfonie eruit gaat zien. Die ontstaat, die bedenk je niet. Een schilderij ontstaat bij mij ook. Ik bedenk een schilderij niet, het ontstaat. Meestal begin ik heel voorzichtig met een paar spatjes en vlekjes, heel dun en met lichte kleuren.

Hoe weet u dat een schilderij af is?

Het woord 'af' bestaat niet in de kunst. Een meubelstuk is af maar een kunstwerk is nooit af. Op een gegeven moment kun je het niet meer verbeteren, je kunt niet verder.

U heeft zojuist gehoord dat u met 'New Babylon' deel uitmaakt van de Nederlandse delegatie op de Documenta-11 in Kassel. New Babylon is in?

In kleinere kring was er altijd wel aandacht voor. New Babylon is onder andere in Barcelona tentoongesteld geweest en er zijn in vele talen boeken over verschenen. Het is nu ook trouwens allemaal meer een zaak van het Haags Gemeentemuseum, zij hebben New Babylon indertijd van mij aangekocht en dat heeft ze geen windeieren opgeleverd. Het is al lang geleden, al meer dan dertig jaar dat ik de laatste hand aan New Babylon legde. Vandaag de dag ben ik er niet meer zo mee bezig, ik schilder in mijn atelier.